

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Auteur

Datum
16-06-2025

Kenmerk
DGA-PAV / 99453422

RT 0000108519

Kopie aan

Bijlage(n)
1

nota

TER ADVISERING

vervolg advies concept 8e AP tbv advies
Commissie MER en internetconsultatie

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Op 20 juni jl. heeft u een nota ontvangen betreffende het concept 8^e ten behoeve van advies Commissie MER en internetconsultatie, die op 24 juni met u besproken is. Op basis van de in voornoemde nota benoemde onderzoeken in het proces, zoals het nog niet beschikbaar zijn van de definitieve resultaten van de doorrekening van WUR, heeft u aangegeven op basis van de informatie niet te kunnen besluiten. Daarbij heeft u kenbaar gemaakt dat u niet wilt kiezen voor een nadere (generieke) korting op de N-gebruiksnormen om daarmee een bijdrage te leveren aan verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit. In lijn met uw keuze wordt in deze nota een alternatief advies voorlegd, waarin we uw akkoord vragen om langs deze lijn het concept 8^e AP uit te werken ten behoeve van agendering in de CFL van 1 juli a.s. Hierna wordt richting de RFL aan u de concept versie van het 8^e AP voorgelegd. Op 26 juni a.s. staat met u een vervolgesprek gepland.

Advies

- U wordt geadviseerd in te stemmen met het verder uitwerken van het concept 8^e AP langs de hoofdlijnen die geschetst zijn in de Kamerbrief van 11 april jl. en in afwijking van het advies uit de nota van 20 juni te kiezen voor
 - het aanpassen van de gebruiksnormen voor **grondwater** in de gebieden zand noord, zand midden, zand zuid en löss op basis van het nog op te leveren CDM-advies over de actualisatie van de N-gebruiksnormen gericht op het behalen van 50 mg/l nitraat in het grondwater in de bovengenoemde zandregio's en de lössregio. In de bijlage treft u een overzicht aan van hoe dit uit zal werken voor gewassen met het grootste teeltareaal.
 - een gebiedsgerichte aanpak voor invulling van de restopgave voor de KRW, in die zin dat gedurende het eerste jaar (2026) van het 8^e actieprogramma in samenwerking met de provincies en de waterschappen wordt gezien welke combinatie van landelijke maatregelen (zoals een gebruiksnormenkorting) en/of regionale maatregelen nodig zijn om recht te doen aan de waterkwaliteitsopgave

Ontvangen BPZ

- voor oppervlaktewater in die gebieden, om deze per 2027 in te kunnen voeren.
- het aanwijzen van aandachtsgebieden voor oppervlaktewater (per 1 januari 2026) voor stikstof en/of fosfor in plaats van de NV-gebieden uit de derogatiebeschikking 2022-2025 op basis van geactualiseerde gegevens uit de bronnenanalyse.
 - in de aan te wijzen aandachtsgebieden voor alleen fosfor in 2026 geen korting meer te hanteren op de stikstofgebruiksnormen en andere maatregelen te nemen conform de nota van 20 juni jl, en in de nog aan te wijzen aandachtsgebieden stikstof in 2026 nog vast te houden aan de 20% gebruiksnormenkorting.
- U wordt geadviseerd in te stemmen met de overige voorstellen uit de nota van 20 juni, waaronder het voorgestelde doelsturingsspoor, in relatie met de voorgestelde aanpassing van de gebruiksnormen voor grondwater.
 - U wordt geadviseerd om in te stemmen met het agenderen van het concept 8^e AP langs bovengenoemde lijn in de CFL van 1 juli in aanloop naar de MR en in ambtelijke stakeholderbijeenkomsten (sectorpartijen, UvW, IPO, waterschappen, natuurorganisatie en rijkspartijen) op 4 juli stakeholders te informeren over de uitkomsten van de doorrekening van de verschillende maatregelpakketten tbv het 8^e AP, de geactualiseerde bronnenanalyse en hen te informeren over uw voorgenomen invulling van het 8^e AP. Hierna kunnen op 9 juli bestuurlijke stakeholderoverleggen georganiseerd worden.

Kernpunten

Aanpassing gebruiksnormen grondwater

- Het pakket in de doorrekening dat volgt uit het concept CDM-advies (oplevering eind juli) over de actualisatie van de N-gebruiksnorm gericht op het behalen van de 50 mg/l in het grondwater in de grondsoortregio's zand noord, zand midden en zand zuid en löss is nu nog niet gereed. De eerste resultaten worden in de week 30 juni verwacht.
- Op basis van concept resultaten van het (concept) CDM-advies over de actualisatie van de gebruiksnormen kan een verhoging van de N-gebruiksnorm voor gras en akker- en tuinbouwgewassen (AT-gewassen) in de gebieden zand noord en zand midden mogelijk zijn. De mate van verhoging is afhankelijk van het gewas en de grondsoortregio. In de bijlage treft u een overzicht van het effect op de gebruiksnormen voor de gewassen met het grootste teeltareaal. Uiteraard zal in het definitieve CDM advies een overzicht gegeven worden van alle gewassen.
- Ten algemene komt uit de berekeningen dat de gebruiksnormen in Zand Noord (Drenthe) en Zand Midden (Overijssel, Gelderland) (fors) omhoog kunnen tot aan het bemestingsadvies (geen enkele korting meer op de N-gebruiksnorm), op lössgronden iets omhoog kan en er in Zand-Zuid (Brabant, Noord-Limburg) voor akkerbouwgewassen met een uitspoelfractie boven de 50 mg/l er een iets strengere norm dan in 2025 nodig is.
- Op grasland liggen de uitspoelfracties lager dan 50 mg / l op zand- en lössgronden. Voor de ex-ante studie is de gehanteerde norm voor grasland niet overal maximaal verhoogd met het oog op de 50mg / l zodat deze ruimte kan worden verkregen door doelsturing zonder dat het invullen van deze ruimte in de exante studie zou leiden tot onnodig negatieve resultaten.

Aanwijzing aandachtsgebieden oppervlakte water stikstof en fosfor

- Waar het gaat om het voorkomen en verminderen van eutrofiëring in het oppervlaktewater is de ambtelijke inschatting dat de maatregelen uit het 8e actieprogramma er toe moeten leiden dat de oppervlaktewaterkwaliteit in gebieden tenminste gelijk blijft ten opzichte van de huidige situatie met de 20% stikstofgebruiksnormenkorting in de NV-gebieden uit de derogatiebeschikking.
- Het is nog onduidelijk welk effect het pakket, gebaseerd op de actualisatie van de N-gebruiksnormen, heeft op de nutriëntenconcentraties vanuit de landbouw in het oppervlaktewater. Naar verwachting nemen de nitraatconcentraties in het uitspoelend grondwater toe bij een verhoging van de N-gebruiksnorm, dat leidt ook tot een grotere opgave voor oppervlaktewater.
- Omdat op dit moment de doorrekening niet gereed is, heeft u aangegeven niet te kunnen besluiten over een eventuele gebruiksnormen korting gericht op verbetering oppervlaktewaterkwaliteit. Het voorstel is om hiertoe geen keuze op te nemen in het 8^e AP dat voor advies wordt neergelegd bij Commissie MER, maar te kiezen voor een gebiedsgerichte aanpak voor oppervlaktewater die in het eerste jaar van het 8^e AP (2026) gestalte krijgt.
- Om alleen daar waar nodig maatregelen te treffen (gebiedsspecifiek) voor oppervlaktewater gericht op het terugdringen van stikstof of fosfor is het wel nodig om aandachtsgebieden aan te wijzen
- Dit kan gezien worden als de opvolger van de NV-gebieden (vanaf 2026).
- Voor de aanwijzing van deze aandachtsgebieden wordt gebruik gemaakt van de geactualiseerde bronnenanalyse waarover u in een separate nota bent geïnformeerd en die in het gesprek van 24 juni jl. is besproken.
-
- Om die reden wordt voorgesteld in de aangewezen aandachtsgebieden oppervlaktewater in 2026 nog wel vast te houden aan de 20% stikstofgebruiksnormenkorting. Vanaf 2027 kan dan de nieuwe gebiedsgerichte aanpak hiervoor in de plaats komen.

Notes

1-1

Conform modeling besproken op 26-6
28-6-25